

Kontokki
Lyttä
Omenainen

v. 1904 Akonlahden papistolta saamani virallisen tilaston mukaan oli Akonlahden seurakuntaan kuuluvien kylien talo- ja asukasluku seuraava: Lyttä 6 taloa, 56 asukasta. 1

1.1.1.1. Omenainen Miihkali Mikinpoika	Lyt.O.	1
1.1.1.1.1. Omenaini Moarie Miihkalintyttö	Lyt.O.1.	2
1.1.1.1.2. Omenaini Nasto Miihkalintyttö	Lyt.O.2.	2
-----		3
1.1.2.1.1. Omenainen Ortjo Ievanpoika	Lyt.O.1.	3
Omenainen Toarie Ortjontyttö	Lyt.O.1.1.	3
Huotarinen Katti Ortjontyttö	Lyt.O.1.2.	3
Omenainen Matti Ortjonpoika	Lyt.O.1.3.	4
Omenainen Maiju Ortjontyttö	Lyt.O.1.4.	4
Omenainen Riiko Ortjonpoika	Lyt.O.1.5.	4
Omenainen Vasselei Ortjonpoika	Lyt.O.1.6.	4
Omenainen Anni Ortjontyttö	Lyt.O.1.7.	4
Omenainen Outi Ortjontyttö	Lyt.O.1.8.	4
Omenainen Iivana Ortjonpoika	Lyt.O.1.9.	4
-----		4
1.1.2.1.2. Omenainen Ontroppa Ievanpoika	Lyt.O.2.	4
Omenainen Manju Ontropantyttö	Lyt.O.2.1.	5
Omenainen Olga Ontropantyttö	Lyt.O.2.2.	5
Omenainen Mikko Ontropanpoika	Lyt.O.2.3.	5
Omenainen Iivana Ontropanpoika	Lyt.O.2.4.	5
Omenainen Huotari Ontropanpoika	Lyt.O.2.5.	5
Omenainen Iro Ontropantyttö	Lyt.O.2.6.	5
Omenainen Miina Ontropanpoika	Lyt.O.2.7.	5
Omenainen Anni Ontropantyttö	Lyt.O.2.8.	5
-----		6
Melentjev Lukka Onuhrienpoika	A.Je.M.2.4.	6
Melentjev Joukenie Lukantyttö	A.Je.M.2.4.1.	6
Melentjev Niina Lukantyttö	A.Je.M.2.4.2.	6
Melentjev Iro Lukantyttö	A.Je.M.2.4.3.	6
Melentjev Vasselei Lukanpoika	A.Je.M.2.4.4.	6
Melentjev Anni Lukantyttö	A.Je.M.2.4.5.	6
-----		6

Lyttä

1.1.1.1. Omenainen Miihkali Mikinpoika
(Mihkali Melentjev)

Lyt.O.

Puoliso: 4.8. Lesonen Okahvie Vatsuntyttö
(Lesojeva)

Kij.L.8.

Kivijärvi, Vatsunvaara
Lapset: Nasto ja Moarie

Mikkisen Miihkalin akka; Lyttä. ²

Okahvie oli Miihkali Mikkisen vaimona Lytässä. Heistä on kerrottu enemmän Lytän kylän kuvauksessa. ³

Tatjanan mummo Lytystä, syntyisin Kivijärveltä Vasunvuaran Okahvien Lesonen, oli mennyt nuorena Venäjälle, koska silloin oli Karjalassa nälkä. Palattuun takaisin hän meni Mikin Miihkalin kanssa naimisiin Lytässä, joka on pikku kylä, viisitaloinen. Siitä oli Suomen Veihtivaaraan neljä kilometriä, Akonlahteen viisi ja Kivijärveen 20 km.

Okavielle syntyi kaksi tytärtä, Maria ja Nasto. Maria oli haastateltavan eli Tatjanan äiti.

Nasto otti siihen kotaväyn (kotavävy = jos oli ainut tytär talossa eikä ollut poikia, hän tuli tueksi vanhuksia varten). Kotavävy, Proukkora tuli Nokeuksesta.

Tatjanan äiti oli Maria ja isä Feodor Melentjev, kotoisin Jehrimävaarasta. Äidin sukunimi oli myös Melentjeff. ⁴

Mikkisen Miihkalin vaimo oli Vatsun Okahvie Kivijärvestä. Miihkali kulki vielä vanhanakin laukunkannossa. Hän liikkui yksin ja puheli itsekseen. >>Se porina kuulu jo pitkän aikoa, se kun yksinäh pakajau, niin tinkiy sitä tavaroa ta huojistau>>, muisteli Iivana Ahtonen. Ja edelleen Iivana: Erään kerran olin saunahirsiä hakkaamassa, ja Miihkali >> hiihtäü sieltä Veneäheltä päin sitä leipätietä>> ja kova porina kuului. Minä jo rupesin kuuntelemaan, että minkälainen sakki sieltä tulee, ja siellähän Miihkali >>yksinäh lossiu paissa, kauppoja teköy sielä, ihmisien kera – ta tinkiy tavaroa!>> Miihkalilla ja Okahviella oli tytöt Nasto (synt. 1890) ja Moarie. Naston ensimmäinen mies oli Nokeuksesta Prouhhoran (eli Roope), joka tuli Miihkaliin kotivävyksi. Prouhhoran äiti oli Kuhmon Rimmiltä Uljaska Ahtosen tyttö Lukki (tästä tarkemmin Rimmin historiassa). Prouhhora oli pitkä ja vahva mies; hän oli monet vuodet serkullaan Iivana Ahtosella kankimiehenä savotoissa. Prouhhoran kuoltua Nasto meni miehelle Uhtuaan, >>ta siitähän se oli vorssiutut vasta>> (= ja sittenhän se oli vasta ylpistynyt). ⁵

Akonlahti

Jehrimänvaara

1.1.1.1.1. Omenaini Moarie Miihkalintyttö

Lyt.O.1.

(Moarie Mihailovna Melentjeva)

Puoliso: Melentjev Huotari Miihkalinpoika

A.Vi.M.2.1.

Akonlahti, Jehrimävaara

Lapset: Tatjana ja Olga

Lyttä

1.1.1.1.2. Omenaini Nasto Miihkalintyttö

Lyt.O.2.

(Melentjev)

synt. 1890

1 puoliso: Hokkinen Prouhhora Kauronpoika

Nok.H.1.1.

(Roope)

Nokeus

2 Puoliso:

Uhtua

Nimenmuutoksia.

Kontokin Lytystä:

Robert Prohonoff – Roope Pohjola. ⁶

II Mikkisen Miihkalin talo.

Nasto ta hänen ukko Prohora (oli tullut Nokeuksesta). ⁷

Nasto, jolla aviopuoliso Nokeuksesta. ⁸

Naston ensimmäinen mies oli Nokeuksesta Prouhhoran (eli Roope), joka tuli Miihkaliin kotivävyksi. Prouhhoran äiti oli Kuhmon Rimmiltä Uljaska Ahtosen tyttö Lukki (tästä tarkemmin Rimmin historiassa). Prouhhora oli pitkä ja vahva mies; hän oli monet vuodet serkullaan Iivana Ahtosella kankimiehenä savotoissa. Prouhhoran kuoltua Nasto meni miehelle Uhtuaan, >>ta siitähän se oli vorssiutut vasta>> (= ja sittenhän se oli vasta ylpistynyt).⁹

Uljaskan ja Outin tytär Lukki oli kahdesti naimisissa. Hänen ensimmäinen miehensä oli Akonlahden Nykyttilästä ja lapsia oli Iivana ja Manu. Miehensä kuoltua Lukki meni Nokeukseen Hokkini Kaurolle, joka myös oli leski. Heillä oli yhteisiä lapsia: Prouhhora (tuli kotivävyksi Lytän kylään Mikkisen Miihkalin Nasto-nimiselle tyttärelle), Vasselei, Mikko, Manu ja Iro; Mikko ja Vasselei elävät Lapualla (sukunimi Hokkinen). Lukki kuoli kurjan kuoleman: >>Keveällä ahvenen kutuh läksi, rysillä, sinne oli koatut rysäm peälle.>>¹⁰

Lyttä Talo 4

1.1.2.1.1. Omenainen Ortjo Ievanpoika

Lyt.O.1.

(Artemij Melentjev)

Synt. n. 1876

Puoliso: Tuarie

Synt. 1883, Akonlahti

Lapset: Toarie (Darja), Katti, Matti, Maiju, Riiko, Vasselei, Anni, Outi ja Iivana.

IV Ievan Ort'on talo (tämänkirjuttajan koti).

Ort'ó, hänen akka Tuarie, lapset: Katti, Matti, Man'u, Riiko, Vasselei, Anni, Outi ja Iivana.¹¹

>>Tuossa on sievän metsäjärven töyräällä hiljainen Lyttä. Ajetaan kaaressa Orton uuteen taloon, paiskataan jäkälää petrojen eteen ja itse istutaan samovaarin ympärille. Siihen kokontuu uuninpankolla kylän naikkosia meitä ihmettelemään. Eipäs mitänä erikoista, olla öllötetäh vaan. Orton >>naini>> paljastaa rintansa ja imettää kolmikuista lasta – niin se on, kuten jo ennen sanottu, täällä ei kursailla sitä, mikä on luonnollista. Suloisessa Suomessamme häpeämällä hävetään vierasten nähden imettämästä lasta – Lytässä ollaan >>omenaisia>> (sukunimet).>>

Taloa jossa Kianto seurueineen poikkesi, sanottiin >>Ievan Ortjoksi>>. Ortjolla oli suuri punainen parta. Hän oli nainut Akonlahdesta. Taloa mainitaan Lytän vauraimmaksi.¹²

Omenainen Toarie Ortjontyttö

Lyt.O.1.1.

(Melentjev)

Huotarinen Katti Ortjontyttö

Lyt.O.1.2.

(Katti Artemjevna Melentjeva)

Synt. 12.09.1902, Lyttä

Puoliso: Huotarinen Mikko Iivananpoika

A.Na.H.1.1.

Akonlahti, Naurislahti

Lapset: Nikolai, Olga Huotari, Vaseli ja Iivana

Eräs haastateltavista oli Katti Melentjeva Lytästä. Havaitsin, että hän on äitini nuoruuden ystävä. Vaikka siitä ajasta, jolloin äitini Akonlahdesta oli lähtenyt, on kulunut jo 67 vuotta, muistot olivat tuoreen tuntuisia, kun Katti kertoili noista ajoista. Katin veli Vasselei, Orjoen Vasselei, niin kuin karjalainen sanonta kuuluu, oli mies, joka luovutti tukit Kajaani Oy:n miehille Vuonnisessa.¹³

Omenainen Matti Ortjonpoika **Lyt.O.1.3.**
(Melentjev)

Omenainen Maiju Ortjontyttö **Lyt.O.1.4.**
(Melentjev)
Synt. n. 1909

Omenainen Riiko Ortjonpoika **Lyt.O.1.5.**
(Melentjev)
Synt. n. 1912

Omenainen Vasselei Ortjonpoika **Lyt.O.1.6.**
(Melentjev)
Synt. n. 1919

Ortjoen Vasselei kertoi ns. Stalinin vainon ajoista jolloin hänen isänsä vuonna 1932 oli viety. Samalla vuosikymmenellä allekirjoittaneen setä Lukka, joka myös asui Lytässä, oli yöllä noudettu. Kummankaan kohtalosta ei sen jälkeen kuulunut, ennen kuin 1950 luvulla Stalinin kuoleman jälkeen. Silloin ilmoitettiin, että ko. henkilöt oli pidätetty ja tuomittu syyttöminä. Ka ei se kenelläkänä henkie takaisin anna, vaikka kuinka puhissetah, tuumaili Vasselei. ¹⁴

Kalevala

Omenainen Anni Ortjontyttö **Lyt.O.1.7.**
(Melentjeva)
Puoliso: Ivanov

Omenainen Outi Ortjontyttö **Lyt.O.1.8.**
(Melentjeva)

Omenainen Iivana Ortjonpoika **Lyt.O.1.9.**
(Melentjev)
Synt. n. 1914

Lyttä Talo 1

1.1.2.1.2. Omenainen Ontroppa Ievanpoika **Lyt.O.2.**
(Antrop Melentjev)
Synt. n. 1874

Puoliso: Palaka

Synt. n. 1877, Kenttijärvi

Lapset: Manju, Olga, Mikko, Iro, Iivana, Huotari, Miina ja Anni.

I Otropan talo

Ontroppa, hänen akka Palaga

Lapset: Man'u, Olga, Mikko, Iro, Iivana (Ipi), Huotari, Miina ja Anni. ¹⁵

Isä Miikkula - Olkan kertomaa edelleen - oli nähnyt karhun monta kertaa, mutta vain kerran hän sanoi pelänneensä, nimittäin silloin kun kuuli kahden karhun tappelevan Karsikkosuolla, missä meillä oli nevaniitty. Se oli hirveätä kuultavaa, maa oikein jyrisi, kun ne tappelivat. - Olkan miehen Mikko Melentjevin isän, *Lytän Ontropan*, oli karhu pahoin raadellut, kuten myöhemmin kerrotaan.

Vihdoin oli Lytän kylässä Omenaini Ontropan talo, kylän >>kärkimäini talo>>. Kun Ontropan nimen mainitsee, Lytän olojen tuntijat vievät puheen Ontropan surkeaan loppuun. Hän näet kuoli karhun repimiin. Tapauksesta kertoi Iivana Ahtonen: Ontroppa oli kevättalvella kahden Akonlahden miehen kanssa karhun pesällä. Toinen miehistä oli Tanilan Vasselei (kirkonkellon soittaja) ja toinen Larin poika. Yksi rupeaa kangellaan karhua härnäämään, ja toiset >>laittautuu ampumah>>. Kankimies ei jaksnut kangellaan pidellä, karhu >>peäsi vallollah tulomah>> ja syöksyi suoraan Ontropan päälle, kun Ontroppa ampui karhua päähän. >>Heän sielä öläjäy toisilla jotta tulkoa avuksi, jotta lyökeä kirvehellä tuota karhua peäh!>> Karhu repi Ontroppaa kynsillään, purra ei voinut, sillä Ontroppa oli osunut leukaluihin. Toinen kaveri juoksi pakoon, mutta Larin poika >>rohkaute>> ja kirveellä >>kajahutti peäh>> karhua, jonka alla Ontroppa makasi. >>Niin semmoista se on kul lähtöy huonojen kaverien kera niin, ei apuo ole paljo, kum pakoh lujitah>>, lopetti Iivana Ahtonen kertomuksensa. Ontropan pojan Miikkulan vaimo Olka muisteli, että vaikka karhu oli vetänyt päänahan ihan kokonaan ja repinyt kaikki lihakset olkpäätästä, niin jotenkin Ontroppa oli päässyt kotiin. Hän sairasteli kauan ja kuoli vihdoon haavoihinsa. – Ontropan vaimo oli Kenttijärvestä; heillä oli useita lapsia. ¹⁷

Omenainen Manju Ontropantytö
(Melentjeva)

Lyt.O.2.1.

Omenainen Olga Ontropantytö
(Melentjeva)

Lyt.O.2.2.

Omenainen Mikko Ontropanpoika
(Miikkula Melentjev)
Synt. 1905, Lyttä

Lyt.O.2.3.

Puoliso: Huovinen Olka Miikkulantytö
Synt. 10.07.1916, Hietajärvi

Hij.H.5.1.8.

Olkan miehen Mikko Melentjevin isän, Lytän Ontropan, oli karhu pahoin raadellut, kuten myöhemmin kerrotaan. ¹⁸

Omenainen Iivana Ontropanpoika
(Melentjeva)
Synt. n. 1909

Lyt.O.2.4.

Omenainen Huotari Ontropanpoika
(Melentjev)
Synt. n. 1913

Lyt.O.2.5.

Omenainen Iro Ontropantytö
(Melentjeva)
Synt. n. 1914

Lyt.O.2.6.

Omenainen Miina Ontropanpoika
(Melentjev)

Lyt.O.2.7.

Omenainen Anni Ontropantytö
(Melentjeva)
Synt. n. 1921

Lyt.O.2.8.

Lyttä Talo 3

Melentjev Lukka Onuhrienpoika

A.Je.M.2.4.

(Lukka Anufrijevitsh Melentjev)

Synt. 1883 Jehrimänvaara

Kuollut 05.03.1938, Karhumäki

Puoliso: Huotarinen Matro Omossuntyttö

A.Na.H.1.2.

Akonlahti, Naurislahti

Lapset: Joukenie, Niina, Iro, Vasselei ja Anni

Nimenmuutoksia.

Kontokin Lytystä:

Lukas Melentjeff – Luukas Oras. ¹⁹

Konaskalla oli poika Vasselei, jonka vaimo oli Stahvein tyttö Nakrislahesta. Pariskunta oli lapseton mutta he ottivat kasvatikseen Nakrislahesta Omossun tytön, jonka nai Jehrimänvaarasta Lukka-niminen mies. ²⁰

Ortjoen Vasselei kertoi ns. Stalinin vainon ajoista jolloin hänen isänsä vuonna 1932 oli viety. Samalla vuosikymmenellä allekirjoittaneen setä Lukka, joka myös asui Lytässä, oli yöllä noudettu. Kummankaan kohtalosta ei sen jälkeen kuulunut, ennen kuin 1950 luvulla Stalinin kuoleman jälkeen. Silloin ilmoitettiin, että ko. henkilöt oli pidätetty ja tuomittu syyttöminä. Ka ei se kenelläkänä henkie takaisin anna, vaikka kuinka puhissetah, tuumaili Vasselei. ²¹

III Konaskan Vasselein talo.

Vasselein akka Iro. Sanoma häntä puapoksi, kun otti vastah kaikki Lytässä syntyneöt lapset. Omie lapsie Irolla ei ollut.

Hänen kera elettih ottotyttö Matro, Jukka (kotivävy Jehrimävuarasta) ta heijän lapset: Joukenie, Niina, Iro, Vasselei ja Anni. ²²

Komaskan Vaseli.

Myöh. Lukan talo Vasselein vaimo Iro. Ei lapsia. Ottotyttö Matro. Aviopuoliso Lukka Jehrimänvaarasta. Lapset: Joukenie, Niina, Iro, Vasselei ja Anni. ²³

Melentjev Joukenie Lukantyttö

A.Je.M.2.4.1.

Melentjev Niina Lukantyttö

A.Je.M.2.4.2.

Melentjev Iro Lukantyttö

A.Je.M.2.4.3.

Melentjev Vasselei Lukanpoika

A.Je.M.2.4.4.

Melentjev Anni Lukantyttö

A.Je.M.2.4.5.

Lähdeluettelo:

-
- ¹ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4. s. 1086-1087 Loitsuja: Toisinnot 822-2132. Lisiä Toisinnot 2133-2543. Elämäkerrallisia tietoja runojen laulajista Hakemistoineen. Julkaissut Helsinki 1921 Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon OY.
- ² Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4, s. 1140.
- ³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 243.
- ⁴ Karjalan Heimo n:o 7-8/1987, s. 124-125. Vanha Viena muistelee (2). Tatjana Karjalainen, o.s. Melentjeff.
- ⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 183.
- ⁶ Karjalan Vartia n:o 20, Suomussalmella 04.11.1920. Uusinta painos 2002, Toimittanut Heikki Tarma. Kustantanut Karjalan Sivistysseura
- ⁷ Vienan Karjala n:o 15/2003. Muistelmia Lytänkylästä, Anni Ivanova, Kalevala
- ⁸ Karjalan Heimo n:o 3-4/2002, s. 52.
- ⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 183.
- ¹⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 121.
- ¹¹ Vienan Karjala n:o 15/2003. Muistelmia Lytänkylästä, Anni Ivanova, Kalevala
- ¹² Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 183.
- ¹³ Rinne Teodor. Matkakirja Vienan Karjalaan, S. 29. Kainuun Sanomain Kirjapaino Oy 1989. 55 sivua.
- ¹⁴ Rinne Teodor. Matkakirja Vienan Karjalaan, S. 29.
- ¹⁵ Vienan Karjala n:o 15/2003. Muistelmia Lytänkylästä, Anni Ivanova, Kalevala
- ¹⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 104-112.
- ¹⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 183-184.
- ¹⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 104-112.
- ¹⁹ Karjalan Vartia n:o 20, Suomussalmella 04.11.1920. Uusinta painos 2002, Toimittanut Heikki Tarma. Kustantanut Karjalan Sivistysseura
- ²⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 183.
- ²¹ Rinne Teodor. Matkakirja Vienan Karjalaan, s. 29. Kainuun Sanomain Kirjapaino Oy 1989. 55 sivua.
- ²² Vienan Karjala n:o 15/2003. Muistelmia Lytänkylästä, Anni Ivanova, Kalevala
- ²³ Karjalan Heimo n:o 3-4/2002, s. 52.